

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku E. D.
o wykreślenie z księgi wieczystej (...) wpisów dotyczących użytkowania
wieczystego i wpis prawa własności na rzecz wnioskodawcy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 listopada 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt V Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności

o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca E. D. powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych związanych z zakresem dopuszczalnej oceny w postępowaniu o wpis do księgi wieczystej treści prawomocnego postanowienia sądu przysądżającego na własność nieruchomości będącą przedmiotem użytkowania wieczystego oraz z dopuszczalnością wystąpienia w postępowaniu wieczystoksięgowym o wykładnię takiego postanowienia i uwzględnienia dokonanej wykładni, a w konsekwencji rozstrzygnięcia na podstawie dokumentu, który nie został dołączony do wniosku o wpis. Wskazał również na potrzebę wykładni art. 352 w związku z art. 365 § 1 k.p.c. ze względu na wątpliwości związane z określeniem zakresu mocy wiążącej prawomocnego postanowienia sądu w przedmiocie wykładni orzeczenia, w zakresie przekraczającym wyjaśnienie jego treści i powstałych wątpliwości.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem odpowiadać ustalonemu stanowi faktycznemu sprawy. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała uznać, że przytoczone w nim zagadnienia czynią zadość tym wymaganiom. Zagadnienia te zostały sformułowane w sposób kazuistyczny, wyłącznie pod kątem szczególnej sytuacji, która wystąpiła w okolicznościach

sprawy rozstrzygniętej zaskarżonym postanowieniem, a ponadto - z punktu widzenia okoliczności sprawy - nie posiadały one waloru „istotności”.

Sąd Okręgowy poczynił wprawdzie szerokie rozważania co do charakteru prawa nabytego przez wnioskodawcę w toku postępowania egzekucyjnego na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 7 lipca 1987 r., niemniej jednak, mając na względzie przedmiot postępowania wieczystoksięgowego, najistotniejsze było to - na co zwrócono uwagę w końcowej części uzasadnienia zaskarżonego postanowienia - że tabularnym właścicielem nieruchomości jest obecnie Miasto G., a podstawą wpisu tego podmiotu, jako właściciela, jest decyzja komunalizacyjna wydana w 1991 r., a zatem później niż data egzekucyjnego nabycia, na które powoływał się wnioskodawca. Uwzględnienie wniosku o wpis do księgi wieczystej wymaga tymczasem wykazania dokumentem, że nastąpiła zmiana stanu prawnego w zestawieniu ze stanem ujawnionym w księdze wieczystej. Przedstawione przez wnioskodawcę postanowienie Sądu Rejonowego w G. z dnia 7 lipca 1987 r. nie mogło służyć wykazaniu takiej zmiany, ponieważ, nawet gdyby przyjąć, że jego treść jest zgodna z intencją skarżącego, zostało wydane wcześniej niż decyzja stanowiąca podstawę wpisu w księdze wieczystej obecnego właściciela, a ponadto zostało ono skonsumowane jako podstawa wpisu wnioskodawcy w charakterze użytkownika wieczystego.

W istocie zatem wnioskodawca, powołując się na to postanowienie, dążył do wykazania, że na skutek błędów ze strony organów prowadzących księgę wieczystą stan prawny ujawniony w księdze jest nieprawidłowy, ponieważ przysługuje mu prawo innej treści, niż wpisane w księdze prawo użytkowania wieczystego. Okoliczności takie powinny być jednak wykazywane w drodze środków zaskarżenia przysługujących od wpisu w księdze wieczystej (por. art. 55 w związku z art. 51 u.k.w.h. w pierwotnym brzmieniu), jeżeli w ocenie skarżącego wpis ten był nieprawidłowy, względnie, jeżeli spełnione są ku temu warunki, w drodze procesu cywilnego (art. 10 u.k.w.h.), nie zaś w ramach ponownego postępowania o wpis w księdze wieczystej.

W tym stanie rzeczy nie można było także uznać, by w okolicznościach sprawy zachodziła potrzeba wykładni art. 352 w związku z art. 365 k.p.c. w postulowanym w skardze kasacyjnej kontekście.

Jedynie ubocznie należało zauważyć, że postanowienie, w którym sąd pierwszej instancji dokonał wykładni orzeczenia, podlega zaskarżeniu zażaleniem (art. 394 § 1 pkt 8 k.p.c. w brzmieniu poprzedzającym wejście w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1469; obecnie art. 394^{1a} § 1 pkt 8 k.p.c.), które może być m.in. oparte na twierdzeniu, że sąd wyszedł poza dopuszczalne granice wykładni. Po uzyskaniu skutków procesowych postanowienie obejmujące wykładnię tworzy natomiast, wraz z orzeczeniem, którego dotyczy, integralną całość, co oznacza, że w obrocie prawnym orzeczenie to musi być rozumiane w taki sposób, jak wynika z postanowienia, którego przedmiotem jest wykładnia tego orzeczenia (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 września 1993 r., II CRN 96/93, OSNCP 1994, nr 9, poz. 180). Nie ma w szczególności żadnych podstaw, by postanowienie takie, gdy uzyskało prawomocność na skutek oddalenia zażalenia, uważać za „bezskuteczne” z tego powodu, że mimo oddalenia zażalenia strona postępowania podtrzymuje swoje stanowisko, według którego doszło do wyjścia poza granice dopuszczalnej wykładni w rozumieniu art. 352 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj